

Rapport fra klimaforhandlingene SB56 i Bonn 2022

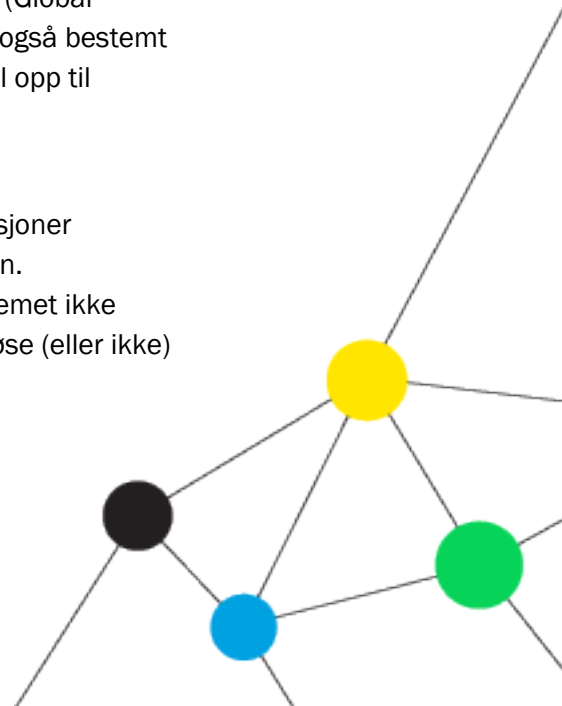
Det store bildet

Da byråkrater, UNFCCC-sekretariatet og representanter fra sivilsamfunnet møttes i den tidligere tyske hovedstaden Bonn i juni i år, var det for å drive prosesser fremover og legge grunnlaget for videre forhandlinger for neste klimatoppmøte, COP27 (Conference of the Parties, COP) i november i Egypts ferieby, Sharm el-Sheikh. På konferansen var det spesielt knyttet forventninger til flere nye tematiske arbeidsprogram og prosesser som ble vedtatt på klimatoppmøtet COP26 i Glasgow i 2021.

I Glasgow ble det blant annet vedtatt at det skulle opprettes et arbeidsprogram for det globale tilpasningsmålet, et arbeidsprogram for utslippsreduksjoner, et nytt langtidsmål for finansiering, samt sikre oppfyllelse av det gamle målet om 100 milliarder dollar i året. Det ble også opprettet en diskusjonsarena for finansieringsordninger for tap og skade de tre neste årene, kalt Glasgow Dialogue.

Spesielt viktig for sivilsamfunnet var det å sikre at tap og skade ble en del av de formelle forhandlingene. Dette ble dessverre ikke vedtatt. Dermed ble tap og skade primært diskutert i workshops. Et positivt utfall var imidlertid at tap og skade ble tatt inn som et underpunkt i diskusjonene om den globale gjennomgangen (Global Stocktake, GST), noe som sikret temaet en mer formell status. Det ble også bestemt at det skal rapporteres på utfallet av workshopene og at disse skal opp til behandling på COP27 i Sharm el-Sheikh.

Oppstarten av det nye historiske arbeidsprogrammet for utslippsreduksjoner (mitigation work programme, MWP), satte også sitt preg på konferansen. Arbeidsprogrammet er historisk fordi konkrete løsninger på klimaproblemet ikke behandles ofte i FNs klimaforhandlinger, ettersom land foretrekker å løse (eller ikke) utslippskuttene nasjonalt, uten direktiver fra FN.

Videre var det mange møter om og stor interesse for Glasgow-Sharm el-Sheikh work programme on Global Adaptation (GlaSS), som er et arbeidsprogram som skal sikre at Parisavtalens mål for tilpasning nås. Behovene for stor innsats og raske resultater har blitt tydeliggjort gjennom FNs klimapanels tre rapporter som viser at dersom vi ikke kutter tilstrekkelig med utslipp og tilpasser verdens samfunn klimaendringene nå, så vil det snart være for sent å sikre seg mot irreversible og farlige endringer.

Dessverre for verden så går forhandlingene alt for sakte fremover grunnet interessekonflikter som hindrer partene i å ta på seg sitt rettmessige og rettferdige ansvar. For mens industrilandene snakker om utslippskutt og delt ansvar, anser ikke utviklingsland utslippskutt som sitt ansvar før rike land bidrar med utslippskutt og finansiering som lovet. Dette gjelder også for utviklingsland med store utslipp, som Brazil, Kina og Saudi Arabia.

Utviklingslandene understreker betydningen av en ny finansieringsmekanisme for [tap og skade](#) og gode ordninger for tilpasning. Industrilandene derimot ønsker ikke dette, mye fordi det vil koste dem dyrt. Samtidig er det et godt stykke igjen til at 2020-målet om 100 milliarder dollar per år til klimafinansiering oppfylles.

Kampen for å sikre en levelig klode fortsetter på klimatoppmøtet COP27 i Egypt i november. Forhandlingsmøtet i Bonn har dessverre ikke tilstrekkelig forberedt oss på det. Mye ble diskutert, og noe er det enighet om, men resultatene står ikke i forhold til den enorme utfordringen verden står overfor.

Slik gikk det med de forskjellige forhandlingstemaene

Global Stocktake - den globale gjennomgangen (GST)

GST er en prosess hvor alle partslandene kollektivt skal vurdere fremdrift og status opp i mot Parisavtalens mål og stake ut en kurs for veien videre. Den hadde sin oppstart på SB56 og skal pågå frem til COP28 i 2023. Deretter skal den gjentas hvert femte år, ideelt sett til målene i Parisavtalen er nådd.

For den videre prosessen var det svært viktig at de første møtene og workshopene for den globale gjennomgangen, kom godt igang i Bonn. Derfor ble det brukt mye tid på å diskutere prosess. I begynnelsen av konferansen presenterte også forskere funn fra de nyeste IPCC-rapportene, noe som skulle legge et godt og vitenskapelig grunnlag for de videre diskusjonene.

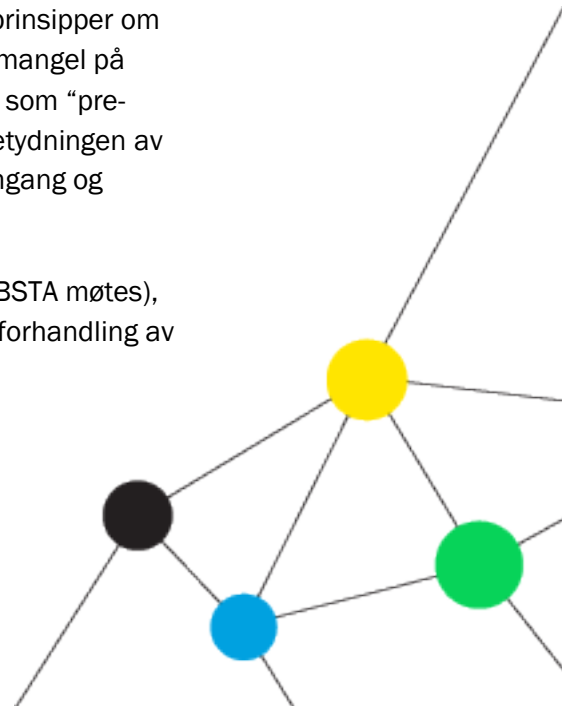
I de tekniske dialogene ble partene enige om tekniske forhold som at prosessen skal være en inkluderende, balansert, fokusert og partsstyrt prosess, men med deltakelse fra observatører. Det skal leveres en sammendragsrapport fra det første tekniske dialogmøtet i god tid før det andre møtet. Parter og observatører anbefales å sende inn innspill i forkant av det andre møtet i den tekniske dialogen. De oppfordret parter og observatører til å holde arrangementer, på lokalt, nasjonalt, regionalt og internasjonalt nivå, etter behov, til støtte for global oversikt. Dette kan leses mer om i [draft conclusions](#).

Selv om resultatene fra konferansen først og fremst var av teknisk art, så ble det diskutert godt under rundebordsmøtene og verdenskafe-møtene på de tre temaene for GST: utslippsreduksjoner, tilpasning og støtte/gjennomføring for gjennomgangen. Partene var stort sett fornøyde med oppstarten. Det ble holdt plenumsmøter, diskusjoner i mindre grupper og rundebordsdiskusjoner på de tre temaene for GST. Mange mente at den såkalte “verdenskafeen”, hvor deltakere diskuterte fritt rundt små bord, var spesielt vellykket.

Det ble fremhevet at muligheter og utfordringer for styrket klimahandling må identifiseres på de to neste tekniske møtene. Flere var opptatte av at gjennomgangen må styrke NDCene, Parisavtalen og annet internasjonalt klimasamarbeid.

De minst utviklede landene (MUL) uttrykte bekymring for behandlingen av tap og skade i dialogene. Mange utviklingsland gjentok også betydningen av prinsipper om egenkapital og felles men differensiert ansvar og respektiv kapasitet, mangel på tiltak fra rike land før Paris-avtalen trådte i kraft i 2020 (ofte referert til som “pre-2020-gapet”) og en balansert pakke for tilpasning. Partene vurderte betydningen av både fremover- og bakoverskuende elementer i GST, i tillegg til at framgang og mangel på framgang ble vektlagt.

Partene vektla rollen til den felles kontaktgruppen (hvor både SBI og SBSTA møtes), inkludert å bygge bro mellom den tekniske karakteren til dialogene og forhandling av det endelige politiske resultatet av GST (hvor sistnevnte vil foregå i kontaktgruppen).

Norge uttrykte i forbindelse med rundebordsmøtet om tilpasning at det er behov for et økt fokus på naturbaserte løsninger i det videre arbeidet. Norge sa også at det er helt tydelig at vi har et implementerings- og ambisjonsgap når det gjelder tilpasning.

Dokumenter av betydning

[Draft conclusions](#)

[Forhandlingsteksten](#)

[Norges innspill til GST](#)

Abeidsprogrammet for utslippsreduksjoner

Utslippsreduksjoner var endelig en del av klimaforhandlingene i Bonn.

Utslippsreduksjoner har i mange år vært som den store elefanten i rommet. Den som er hovedmålet med klimakonvensjonen og Parisavtalen, men som det snakkes og forhandles lite om. Det var derfor knyttet optimisme til at det nye arbeidsprogrammet for utslippsreduksjoner som ble vedtatt i Glasgow (MWP) skal bidra til å tette ambisjonsgapet mellom mål og gjennomføring frem mot 2030.

Dette vekket motstand, spesielt fra utviklingslandene ettersom industrialiserte land til nå ikke har levert på løftene om utslippskutt og finansiering. Enkelte utviklingsland anså derfor vektleggingen av utslippsreduksjoner som urettferdig og uttrykte bekymring for en ansvarsforskyvning bort fra industrialiserte til utviklingsland. Det at rike land ikke har levert klimatiltak hittil står derfor i veien for framtidige tiltak fra alle. Utviklingsland (blant dem både fattige land og mellominntektsland) krever utslippsreduksjoner fra rike land, i tillegg til langt større fokus på tilpasning og tap og skade, før de vil tillate et meningsfylt arbeidsprogram om utslippsreduksjoner i UNFCCC.

Det var derfor ingen grunn til å forvente stor framgang og en klar plan for MWP i Bonn. Landene hadde få insentiver til å bli enige (klimakrisa og den stadig raskere måten den viser fram på, er *ikke* insentiv nok for mange nok land). Resultatet fra to uker med innledende forhandlinger om hva MWP skal inneholde resulterte derfor kun i såkalte [draft conclusions](#) fra møtelederene for SBI og SBSTA. En [tidligere versjon](#) av

denne konklusjonen refererte til [et annet dokument](#) som inneholdt en sju sider med liste over alle de ulike elementene ulike land vil ha med i MWP, inkludert veiledende prinsipper, omfang, inputs, outputs/outcomes, mm. Lista inneholdt mange gode og viktige forslag til tema MWP bør dekke inkludert arbeid basert på IPCCs konklusjoner, iverksettelse av nasjonale mål (NDC), rettferdig omstilling, bærekraftsmålene, fornybar energi, energieffektivisering, nedfasing av kull uten renseteknologi, utfasing av ineffektive fossilsubsidier, sirkulærøkonomi, rettferdig tilgang til de resterende globale karbonbudsjettet. Et siste tema, av avgjørende betydning for utviklingslandene, er industrialiserte lands umøtte løfter fra perioden før Parisavtalen ble inngått, ofte referert til som “pre-2020”.

Selv om dette dokumentet var for langt, og inneholdt for mange ulike og i flere tilfeller motstridende elementer er det viktig å vite hva land ønsker ut av programmet. Det ble imidlertid *ikke* enighet om å ta med denne lista til COP27.

Konklusjonsdokumentet inneholder likevel en invitasjon til land til å sende inn innspill med syn på hva MWP skal handle om. Det ble dessuten bestemt at det skal avholdes en workshop mellom Bonn og COP27, som er viktig. Det står ingenting om hva workshopen skal handle om, eller bunne ut i, men forhåpentligvis vil det gi landene mulighet til å forstå og nærme seg hverandre syn på hva MWP bør handle om, hvor lenge det skal være, og hva det skal resultere i.

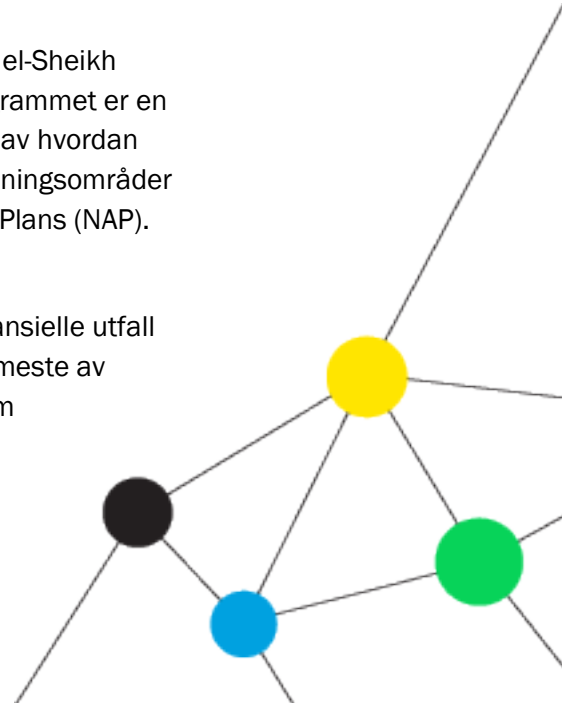
Dokumenter av betydning

- [Draft conclusions proposed by the Chairs](#)

Tilpasning

I Bonn ble den første av i alt fire årlige workshoper om Glasgow-Sharm el-Sheikh Work Programme on Adaptation (GlaSS), holdt. Målet med arbeidsprogrammet er en bedre felles forståelse av det globale tilpasningsmålet og en vurdering av hvordan målet skal nås. Det ble også holdt formelle møter innenfor andre tilpasningsområder som Nairobi work programme, Adaptation Fund og National Adaptation Plans (NAP).

Som for MWP og GST, var det heller ikke store forventninger om substansielle utfall for GlaSS, ettersom dette var den første møterunden i prosessen. Det meste av innholdet i [draft conclusions](#) fra workshopene er av teknisk art, slik som

anerkjennelse av synteserapport 3 og godkjenning av temaene for workshopene. Det påpekes at innspill som sendes via portal 5 med innspill til tema for diskusjon, arbeidsområder, forventede resultater, eksempler og case studier, skal ferdigstilles senest tre uker før neste workshop. Det ble bedt om at det utarbeides et konseptnotat og at workshopene under GlaSS skal være interaktive og åpne for bidrag fra utøvere, eksperter og andre relevante aktører. Observatører nevnes ikke spesifikt. Møtelederne ba videre om at det utarbeides indikatorer, tilnærminger, mål og beregninger som kan være relevante for å vurdere den generelle fremgangen. Det ble bedt om at sekretariatet utarbeider et sammendrag av hver workshop og en årsrapport til behandling på SBs sesjoner.

Det kom også her frem uenigheter og konfliktlinjer under forhandlingene og workshoppene. Blant annet ønsker utviklingslandene et system for bærekraftig finansiering, mens industrilandene ikke viste særlig interesse for å gå inn på kapasitets- og finansieringss spørsmålet. Like Minded Developing Countries-landene (LMDC) derimot, fremmet at det er behov for mer teknologioverføring og en større, transformativ endring som helhetlig skal jevne ut de økonomiske forskjellene mellom utviklingsland og industriland. Enkelte av utviklingslandene/ spesielt de største talte også for en fortsatt mulighet til å kunne øke utslippene. De var opptatte av at resultatene skulle måles underveis i prosessen. Norges standpunkt her var at rapporteringen bør være på et overordnet nivå og unngikk spørsmålet om lokalt forankrede evalueringer. Norge etterspurte mer kunnskap om tilpasning, mens utviklingslandene påpekte at det allerede finnes mye kunnskap og forskning. Det var enighet om at IPCC-rapporten og Glasgow Climate Pact skal brukes som grunnlag for videre arbeid, noe også Norge refererte til flere ganger.

Det er verdt å merke seg at mange land inkludert Norge fremdeles ikke har sendt inn sin nasjonale tilpasningsplan til UNFCCC. Samtidig er det et behov for at industriland bidrar med finansiering av arbeid med NAPs og til tilpasningsfondet.

Dokumenter av betydning

- [Draft Conclusions](#)
- [Glasgow-Sharm el-Sheikh work programme on the global goal on adaptation referred to in decision 7/CMA.3](#)
- [Information note by the Chairs of the Subsidiary Bodies on the Glasgow-Sharm el-Sheikh work programme on the global goal on adaptation:](#)

- [Compilation and synthesis of submissions on the Glasgow- Sharm el-Sheikh work programme on the global goal on adaptation:](#)
- [Fourth review of the Adaptation Fund: associated with Climate Change Impacts](#)
- [Tilpasningssiden til UNFCCC:](#)

Tap og skade

Tap og skade fikk mye oppmerksomhet fra sivilsamfunnet og utviklingsland under SB56. Mange utviklingsland er frustrerte over mangelen på finansiering av tap og skade, og opplever at de må understreke alvorlighetsgraden både i Glasgow dialogen og under Santiago Nettverket.

En positiv utvikling er likevel at tap og skade ble foreslått av enkelte parter inkludert i GST og NCQG (det globale finansieringsmålet), og fikk plass i GST sammen med Adaptation.

Santiagonettverket

Santiagonettverket er et nettverk under Warsaw International Mechanism (WIM), som skal kanalisere teknisk assistanse fra relevante organisasjoner innenfor og utenfor UNFCCC for å gjennomføre relevante aktiviteter for å unngå, minimere og adressere tap og skade ([UNFCCC nettside](#)).

På SB-møtet arbeidet partene med strukturen og hvordan nettverket skal fungere i praksis for å oppfylle de funksjonene som COP26 ble enige om at Santiagonettverket skal ha. Diskusjonen gikk en del over tida, og det ble mange timer med inforfs (informal informal meetings), der man diskuterte organisasjonsstruktur. Det var særlig diskusjoner om hvorvidt nettverket skal ha et eget advisory board (utviklingslandene ville dette), eller om det heller skulle være ExCom i WIM som skulle ha en sånn funksjon (de utviklede landene ville dette). Man nådde ikke frem på noen av diskusjonene, og i draft conclusions ser man at det er veldig tynt. Oppsummert skal man diskutere videre på SB-møtet i Sharm el Sheikh.

Norge la seg på linje med EU, og var i forhandlingsrommet opptatt av at man skulle ha en enkel struktur uten et stort rådgivende styre i Santiagonettverket. Likevel var de åpne for å ha et rådgivende styre, så lenge det ikke ble for stort. Norge var opptatt av fremgang, og at mest mulig skulle bli gjort på dette møtet, men forstod også utviklingslandene som synes det var viktigere å få et godt Santiagonettverk som fungerer heller enn å bli ferdig med operasjonaliseringen så fort som mulig.

Draft conclusions fra SB-møtet:

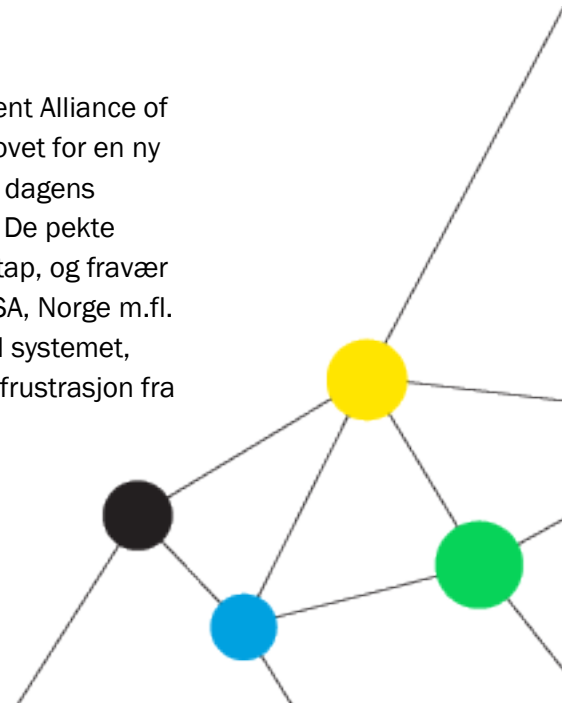
- Draft conclusions: [Matters relating to the Santiago network under the Warsaw International Mechanism for Loss and Damage associated with Climate Change Impacts](#)
- Santiago network document referred to in para 5 of draft conclusion: [informal note/ draft decision elements](#)

Glasgow Dialogue

På COP26 ble det vedtatt at man skulle diskutere finansieringsordninger for tap og skade gjennom Glasgowedialogen. Dialogen hadde helt fra begynnelsen en konflikt mellom utviklingsland som ønsket at dialogen skulle lede til en ny finansieringsmekanisme, og industrialiserte land som ønsket å identifisere gapene i finansiering og hvordan eksisterende mekanismer kan brukes.

I Bonn ble det gjennomført tre eventer, hvorav én var delt inn i mindre grupper og de andre i plenum. Det første eventet startet med en gjennomgang av Det grønne klimafondet ([GCF](#)), Global Environmental Facility ([GEF](#)) og FNs klimapanel (IPCC), for å vise litt hva som finnes og hva utfordringene er.

Flere utviklingsland i Alliance of Small Island States ([AOSIS](#)), Independent Alliance of Latin American and the Caribbean ([AILAC](#)) og G77 + China viste til behovet for en ny og ekstra finansieringsmekanisme og understreket gjentatte ganger at dagens mekanismer ikke er tilgjengelige nok pga. bl.a. equity, gjeld og treghet. De pekte spesielt på fravær av støtte til slow-onset hendelser, ikke-økonomiske tap, og fravær av en adressering av tap og skade. På annen side argumenterte EU, USA, Norge m.fl. at det finnes en rekke finansieringsmekanismer innenfor og utenfor FN systemet, inkludert innenfor humanitær bistand (EU og USA). Det ble uttrykt mye frustrasjon fra

utviklingsland som opplevde at de måtte overbevise om alvorret av disse problemene. Men en liten kime til håp kan være at dialogen førte til en anerkjennelse fra rike land om at det eksisterer gap i finansiering til slow-onset events og ikke-økonomiske tap.

Samtidig ble veien videre for Glasgow dialogen diskutert. Mange utviklingsland frykter at Glasgow dialogen ikke vil gi et konkret utfall eller vedtak, og ønsket seg derfor et agendapunkt på SBI agendaen som vil lede til et vedtak. SBI chair var i flere dialoger med delegasjonslederne (HoD), men de kom *ikke* til enighet om veien videre. Argumentene mot var blant annet at det uansett må være en dialog først, og at utfallet av dialogen ikke kan være forutbestemt (lede til en ny finansieringsmekanisme). På COP27 vil det sannsynligvis bli en ny diskusjon på hvor tap og skade skal være på agendaen.

Dokumenter av betydning

Santiago Nettverket:

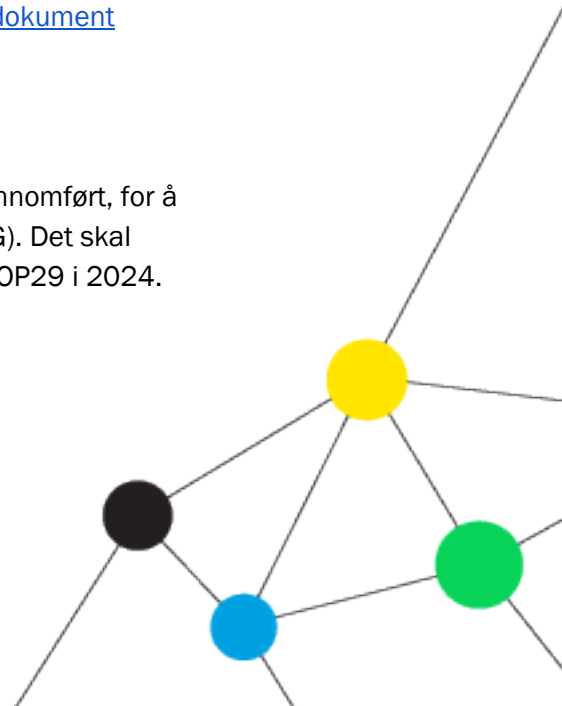
- Draft conclusions: [Matters relating to the Santiago network under the Warsaw International Mechanism for Loss and Damage associated with Climate Change Impacts](#)
- Santiago network document referred to in para 5 of draft conclusion: [informal note/ draft decision elements](#)

Mer om tap og skade:

- Glasgow dialogen: [Notater fra CAN](#)
- Santiago network [Notater fra CAN](#)
- Forums fremgangs dokument: [SB56: Tap og skade fremgangsdokument](#)

Nytt langsiktig finansieringsmål

På SB56 ble den andre av til sammen 12 tekniske ekspertdialoger gjennomført, for å komme fram til et nytt kollektivt kvantifiserbart finansieringsmål (NCQG). Det skal gjennomføres fire dialoger årlig fram til en konklusjon skal treffes på COP29 i 2024.

Dialogen organiseres veldig inkluderende, og sivilsamfunn og andre observatører stiller på lik linje som partene i diskusjonene. Man er fortsatt på et sted i prosessen der alle mulige ideer legges på bordet og refereres for videre samtaler, og co-chairs har fått mandat til å skrive et refleksjonsnotat basert på Bonn-diskusjonen, og foreslå en videre prosess til neste møte. Det blir også en ny runde med submissions fra alle aktører i august. Det skal gjennomføres høynivå-dialoger med ministre allerede fra 2022, som skal komme til enighet om anbefalinger til COP.

Det nye finansieringsmålet skal dekke både utslippskutt og klimatilpasning, men det er ikke definert i beslutninger at finansiering av tap og skade skal adresseres under dette målet. Det er et klart krav fra både sivilsamfunn og utviklingsland at det må defineres et undermål for tap og skade på lik linje som undermål for utslippskutt og klimatilpasning. Dette er en del av den videre diskusjonen om det nye finansieringsmålet, og noe det blir viktig å pushe Norge og andre utviklede land til å sikre. Den økte forståelsen mellom partene på SB56 om behovet for finansiering til tap og skade, kan love godt for hvordan dette behandles under denne agendaen.

Det blir viktig å jobbe for at beslutningen om kvantitet skal informeres av forskning og de faktiske behovene utviklingsland har for finansiering. Det er besluttet at behov skal tas med i betraktning når det nye målet utvikles, men det blir avgjørende å sikre at det tallet/de tallene man lander på svarer på de faktiske behovene.

Parallelt jobber Standing Committee on Finance (SCF) med en definisjon av klimafinansiering som det er viktig å følge med på. Dersom denne blir god er det viktig at den linkes til det nye finansieringsmålet.

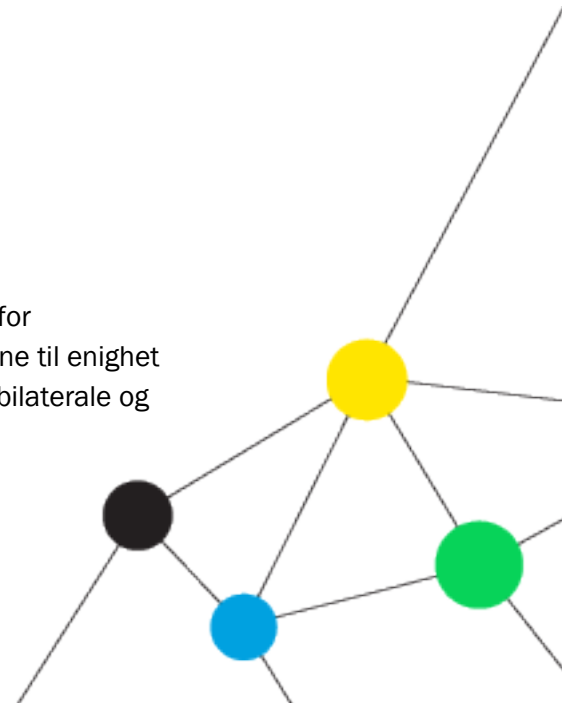
Dokumenter av betydning

[Beslutningen fra Glasgow om NCOG \(9/CMA.3\)](#)

[Reflections note fra co-chairs fra den første dialogen](#)

Artikkel 6

Forhandlingene på artikkel 6 i Parisavtalen fortsatte på SB56, til tross for ferdigstillingen av regelboka på COP26 i Glasgow. I Glasgow kom partene til enighet om regelverket til de markedsbaserte samarbeidsmetodene i art. 6.2 (bilaterale og

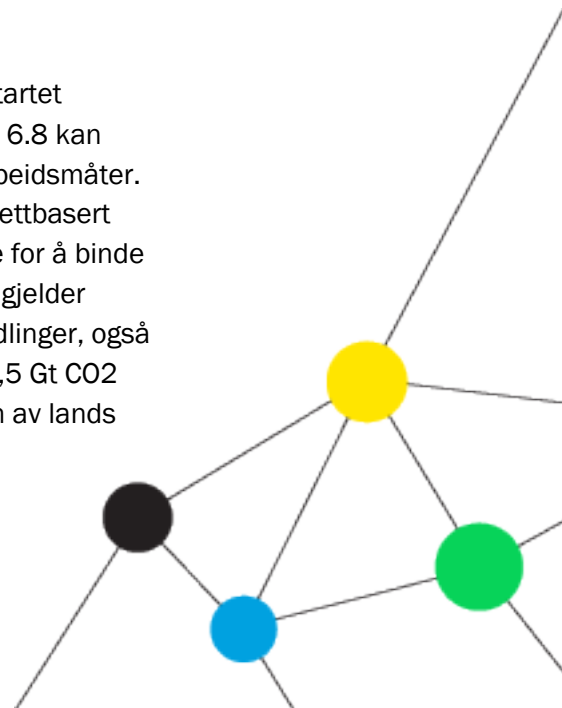

multilaterale samarbeid) og art. 6.4 (en egen samarbeidsmekanisme). På SB56 var fokuset dermed på operasjonaliseringen av regelverket til art. 6.2 og 6.4. I tillegg ble diskusjonene omkring den ikke markedsbaserte-samarbeidsmetoden i art. 6.8 satt i gang.

Temaene diskutert under **art. 6.2** var spesielle omstendigheter for “least developed countries” (LDCs) og “small island developing states” (SIDS), videre retningslinjer for korresponderende justeringer, rapportering, registrering, gjennomgang (review) og “emission avoidance”. Fremover skal det foregå flere virtuelle tekniske workshops og én fysisk workshop før COP27 for å diskutere den videre fremgangen og utfall på temaet. Viktige punkter for sivilsamfunnet er at “emission avoidance” ikke skal være inkludert i operasjonaliseringen av regelverket og dersom noe skal være en International Transferred Mitigation Outcomes (ITMO) under artikkel 6.2, så må det utføres en artikkel. 6.2 gjennomgang.

Temaene diskutert under **artikkel 6.4** var videre ansvarsområder for Supervisory Body, prosess for implementering av aktiviteter som overføres fra Clean Development Mechanism (CDM), prosess for implementering av overføring av CDM-kvoter (CERs), prosess for implementering av share of proceeds (SoP) for å dekke administrative utgifter og som bidrag til klimatilpasning, prosess for implementering av kansellering av kvoter til fordel for atmosfæren (OMGE), rapportering, registrering og “emission avoidance”. Det skal fremover arrangeres både virtuelle møter og ett fysisk møte før COP27 for å diskutere temaene mer. ForUM mener at en viktig prioritering fremover er etableringen av den uavhengige klagemekanismen. Dette burde skje før noen artikkel 6 - aktiviteter kommer i gang, og burde inkludere aktiviteter under 6.2, såvel som aktiviteter under 6.4. En slik klagemekanisme er spesielt viktig av hensyn til hvordan karbonmarkedet kan påvirke lokalsamfunn og urbefolkning.

Frem til nå har **art. 6.8** kommet i skyggen av 6.2 og 6.4. Under SB56 startet diskusjonene om hvordan et ikke-markedsbasert samarbeid under art. 6.8 kan foregå. Både partene og NGOer fikk presentere forslag for ulike samarbeidsmåter. ForUM støtter forslagene om å gjennomføre en “matching facility”. En nettbasert plattform som fungerer som en «matching facility» kan ha en viktig rolle for å binde sammen etterspørsel og tilbud fra både myndigheter, privat sektor når gjelder utslippskutt og finansiering med mulighet for å øke ambisjoner og handlinger, også innenfor lands Nationally Determined Contributions (NDCer). I dag er 1,5 Gt CO₂ ekvivalenter av potensielle utslippskutt reflektert i den betingede delen av lands

NDCer. (Conditional mitigation target – mål for utslippskutt hvor oppnåelsen er avhengig av internasjonalt samarbeid). Dette er et stort potensiale hvor artikkel 6.8 kan spille en viktig rolle.

Dokumenter av betydning

- Artikkel 6.2:
 - Draft conclusion: [Guidance on cooperative approaches referred to in Article 6, paragraph 2, of the Paris Agreement and in decision 2/CMA.3](#)
 - Informal note: [Informal note by the co-facilitators](#)
- Artikkel 6.4:
 - Draft conclusion: [Rules, modalities and procedures for the mechanism established by Article 6, paragraph 4, of the Paris Agreement and referred to in decision 3/CMA.3](#)
 - Informal note: [Informal note by the co-facilitators](#)
- Artikkel 6.8:
 - Draft conclusion: [Work programme under the framework for non-market approaches](#)
 - informal note: [Informal note by the Co-Chairs](#)

Jordbruk - Koronivia

Løpet for jordbruksforhandlingene går mot slutten, etter en noe utvidet og langsom prosess. På SB56 skulle man ferdigstille oppsummerende tekster om de siste to workshopene (1) Bærekraftig areal- og vannforvaltning for å oppnå matsikkerhet og 2) Strategier for å oppskalere driftspraksis, innovasjoner og teknologier til beste for en bærekraftig og motstandsdyktig produksjon. Det ble laget «utkast» til disse på COP26 i Glasgow som nå ble ferdigstilt.

Planen var også at man på SB56 tillegg skulle lage en rapport til COP27 på hele arbeidet med Koronivia, hvor man også sier noe om veien videre. Dette ble det ikke tid til, og derfor la Co-facilitatorene frem et notat som *kan* brukes som utgangspunkt når dette diskuteres videre i Sharm el- Sheikh i november. Det er fremdeles veldig åpent hvordan det skal jobbes videre med klima og jordbruk. Det er både foreslått å

fortsette med flere workshops med nye tema, og å opprette en egen komité som jobber med jordbruk og klima.

Ellers har det vært stor uenighet i hvorvidt man skal bruke begrepet «agroøkologi» i de oppsummerende tekstene til workshopene. På COP26 ble det laget et utkast til oppsummering hvor «agroøkologi» ble tatt inn. Dette ble nå fjernet, men noen av prinsippene med agroøkologi er nevnt, som et kompromiss.

Forhandlingene på Koronivia har på SB56 i stor grad foregått i rom lukka for observatører. På de møtene som har vært åpne har det vært mest snakk om prosess videre.

Selv om det har vært en veldig treg prosess, ser det ut til at partene synes at Koronivia totalt sett har vært et nyttig arbeid, gjennom at det har skapt bevissthet rundt temaet og løftet viktige diskusjoner og delt erfaringer om jordbruk og klima. Partene løfter også frem at det er viktig at veien videre må føre til konkret handling.

Dokumenter av betydning:

[Draft conclusions proposed by the Chairs](#)

[Informal note by the co-facilitators](#)

